

**Kdo chce jít za mnou, ať zapře sám sebe,
vezme svůj kříž a následuje mě.**

24. neděle v liturgickém mezidobí cyklu B

Evangelium – Mk 8,27-35

Ježíš vyšel se svými učedníky do vesnic u Césareje Filipovy. Cestou se ptal svých učedníků: „Za koho mě lidé pokládají?“ Řekli mu: „Za Jana Křtitele, jiní za Eliáše, jiní za jednoho z proroků.“ Zeptal se jich: „A za koho mě pokládáte vy?“ Petr mu odpověděl: „Ty jsi Mesiáš!“ Tu je přísně napomenul, aby to o něm nikomu neříkali. Potom je začal poučovat, že Syn člověka bude muset mnoho trpět, že bude zavržen od starších, velekněží a učitelů Zákona, že bude zabit, ale po třech dnech že vstane z mrtvých. A mluvil o tom otevřeně. Petr si ho vzal stranou a začal mu to rozmlouvat. On se však obrátil, pohleděl na učedníky a pokáral Petra: „Jdi mi z očí, satane! Neboť nemáš na mysli věci božské, ale lidské.“ (Ježíš) si zavolal lidi i své učedníky a řekl jim: „Kdo chce jít za mnou, ať zapře sám sebe, vezme svůj kříž a následuje mě. Neboť kdo by chtěl svůj život zachránit, ztratí ho, kdo však svůj život pro mě a pro evangelium ztratí, zachrání si ho.“

K POROZUMĚNÍ TEXTU

Zeptal se jich: „A za koho mě pokládáte vy?“ Petr mu odpověděl: „Ty jsi Mesiáš!“ Tu je přísně napomenul, aby to o něm nikomu neříkali. Marek tento oddíl nezačíná náhodou kontrastem otázek, za koho jej pokládají lidé a za koho jeho učedníci, a Petrovým vyznáním. Vše, co následuje, je možné pochopit a přijmout výhradně ve světle poznání, že tato cesta, která nevyhnutelně vede do utrpení a smrti, je cestou Mesiášovou. Platí však i obrácený postup: co znamená, že Ježíš je Mesiáš a co znamená, když vyznáváme, že Ježíš je Kristus, je možné chápat až tehdy, když vezmeme vážně cestu, kterou měl Ježíš jako Mesiáš podle Boží vůle jít. Dokud člověk nepozná nebo nemůže pochopit tuto souvislost, platí Ježíšův zákaz mluvit o tom s druhými – a tuto situaci jsme již v Markově evangeliu viděli několikrát.

Potom je začal poučovat, že Syn člověka bude muset mnoho trpět, že bude zavržen od starších, velekněží a učitelů Zákona, že bude zabit, ale po třech dnech že vstane z mrtvých. A mluvil o tom otevřeně. Výraz „Syn člověka“ se objevuje již ve Starém zákoně jako vznešené označení pro člověka obecně (například v žalmech), jako nebeská postava, mesiášský panovník eschatologického Božího království pak v knize Daniel. V Novém zákoně se výraz používá výhradně v souvislosti s Ježíšem. Sám toto označení vztahoval jak k budoucímu eschatologickému dění, tak i k sobě v přítomném okamžiku.

Existuje několik možných vysvětlení: jednak v místech, kde se mluví o Ježíšovi jako o pozemském Synu člověka, se vyjadřuje víra prvokřesťanských obcí, pro

něž je Synem člověka vzkříšený Ježíš, tudíž je důležité, abychom spatřovali takto chápaného Ježíše už v Synu člověka v jeho pozemské existenci. Rovněž je možný výklad, že se Ježíš považoval za Bohem poslaného, který má začít budovat království Boží na zemi. Pak je srozumitelné, že o sobě jako o Synu člověka mluví tam, kde mu záleželo na tomto věčném vztahu mezi ním a jeho konáním a Božím královstvím.

Společným jmenovatelem však zůstává, že všude, kde se setkáváme s výrazem „Syn člověka“, máme být upozorněni na důstojnost, která Ježíši přísluší jako tomu, skrze něhož chce Bůh zříditi své království a konat svůj soud.

Ježíšova slova, že „Syn člověka musí mnoho trpět“ ve světle dějin Izraele znamenají, že Ježíš zažije to, co před ním museli zakusit mnozí: „Mnoho zla doléhá na spravedlivého“ (Ž 34,20). Protože Ježíš je Mesiáš, který má zcela určitým způsobem uskutečnit Boží vůli ke spáse, musí trpět.

Petr si ho vzal stranou a začal mu to rozmlouvat. On se však obrátil, pohleděl na učedníky a pokáral Petra: „Jdi mi z očí, satane! Neboť nemáš na mysli věci božské, ale lidské.“ Petr si nedokázal představit, že by pro Mesiáše neexistovala jiná cesta než cesta utrpení. V Ježíšově době nebylo očekávání Mesiáše bezpodmínečně nutné a rovněž tu byla možnost – jak ukazuje příklad kumránské komunity – očekávat dva Mesiáše: davidovského a velekněžského. Cílem jeho působení ale každopádně byla spása Izraele v tomto věku, nešlo o vykoupění z hříchů nebo věčnou spásu, to bylo výhradně záležitostí Boha. Všichni Židé podle tohoto chápání zcela přirozeně očekávali, že mesiášské působení bude mít politický dopad.

Cesta, kterou před sebou Ježíš jako Mesiáš vidí a o níž s učedníky mluví, byla však pro Petra nepochopitelná. Ježíš, který jej povolal k následování; Petr pak svou snahou odvrátit Ježíše od jeho cesty své učednictví vlastně zrazuje. Ten, kdo je ochoten Ježíšovi navrhnout jiné cesty, aby po nich přinesl do světa Boží spásu, myslí velmi lidsky, ale právě tím se stává satanem, protože nemá „na mysli věci božské, ale lidské“.

„Kdo chce jít za mnou, ať zapře sám sebe, vezme svůj kříž a následuje mě. Neboť kdo by chtěl svůj život zachránit, ztratí ho, kdo však svůj život pro mě a pro evangelium ztratí, zachrání si ho.“ To, že pro Ježíše jako Mesiáše existuje pouze cesta utrpení, má důsledky – minimálně pro ty, kdo ho chtějí následovat. Je samozřejmé, že křesťané při slovech o nesení kříže mysleli výhradně na Ježíšovo ukřižování, ale tato slova byla v židovském národě možná už před Velkým pátkem, neboť křižování používala římská moc například proti zélótům. Pak Ježíšovo slovo pro jeho současníky, ale i pro nás znamená: Kdo není ochoten vzít na sebe i poslední smrtelné důsledky, nemůže být učedníkem!

SHRNUTÍ

V tomto úryvku je jedním z klíčových motivů cesta. Ježíšova cesta je cestou učedníka a je jí kříž. Ježíš tu předpovídá svoje utrpení a zmrtvýchvstání. Ježíš slovy o svém zavržení a utrpení sdílí úděl proroků, kteří byli rovněž považováni oficiálními strukturami za ty, kteří nejednají z Božího pověření, a jsou proto zavrženi, o svém zmrtvýchvstání se vyjadřuje velmi zdrženlivě.

Naše cesta spásy je cestou, na které patříme Ježíši, a to Ježíši ukřižovanému. Je to volba, kterou musíme sami učinit. Učinit sám sebe posledním cílem znamená ztratit se, ale učinit svůj vlastní život darem znamená dát mu plnost a zachránit jej. Smysl těchto slov musíme stále znovu objevovat jako jednotlivci i jako církvev, abychom jejich poselství neznehodnotili.

VÝZVA NA TÝDEN

Zamysleme se

Mladší:

My také už víme, že Ježíš je Syn Boží, máme ho rádi a chodíme každou neděli do kostela. Možná nám ale ještě nedochází mnoho dalších důležitých věcí, které nám Bůh chce říci, například že do života patří radosti, ale i těžkosti, patří tam radost, ale i bolest a smrt. Ježíš to vše sám prožil a proměnil v dobro. Podobně i my se to spolu s ním můžeme naučit.

Starší:

Ježíšova cesta životem nebyla vždy jednoduchá, a to i proto, že se nesnažil životem kličkovat, aby si mohl jenom užívat a vyhnout se zároveň všemu, co je obtížné a těžké. Náročné věci v našem životě jsou výzvy: když je přijmeme, ukážou nám novou perspektivu života. Je to podobné, jako když s námahou vyjdeme na horu, z které pak budeme mít úplně jiný rozhled!

Zkusme si

Mladší / Starší:

Zkus s sebou několik dní tohoto týdne nosit celý den „svůj kříž“ – cokoliv, co tě trochu fyzicky omezí v běžném fungování (pár knížek navíc v batohu, kámen, něco neskladného v tašce navíc), přičemž vybranou věc nesmíš ztratit ani ji nikde schválně nechat nebo zapomenout. Zkuste si vzájemně doma nebo ve skupině sdílet, jak se vám dařilo, jaké to pro vás bylo omezení, jestli vám někdo nabídl pomoc apod. Dokážete si teď víc všimnout omezení, která mají druzí, a případně jim také pomoci jejich nejrůznější kříže nést?